

**Opakovací kurz středoškolské matematiky
do bakalářského studia na Strojní fakultě ČVUT v Praze**

František Mráz
Ústav technické matematiky

I. Mocniny, odmocniny, algebraické výrazy

Upravte (zjednodušte), případně určete číselnou hodnotu. U výrazů udejte, kdy mají smysl.

1. $4n^2 \cdot 3(-n^3)(-2n^4)$ 2. $((-2)^{-1})^{-6}$ 3. $\left(\frac{3}{4}\right)^{-14} \cdot \left(\frac{3}{4}\right)^{10}$
 4. $\left(\frac{2ab}{25x^2y^2}\right)^{-3} : \left(\frac{4a}{5xy^2}\right)^{-2}$ 5. $\frac{ax+bx}{ax-bx}$ 6. $\frac{x-1}{x^2-x}$
 7. $8m - [6m - (2n + 4m)] + 4n$ 8. $3x - 4y - (-5y - 6x) - (7x + 8y)$
 9. $(2x + 2)x - (x^2 + 2x + 4)$ 10. $4n^2 - (2n - 3)^2$
 11. $\frac{15x + 4y}{12} - \frac{3y - 22x}{9}$ 12. $\left(\frac{1}{b+1} - \frac{2b}{b^2-1}\right) : \frac{b}{1-b}$
 13. $(p+q) : \left(\frac{1}{p} + \frac{1}{q}\right)$ 14. $\left(\frac{x-1}{x-2} - \frac{x}{x-1}\right) \left(x - \frac{3x}{x+1}\right)$
 15. $\frac{\frac{15}{32}}{-\frac{6}{8}}$ 16. $\frac{\frac{6x}{yz}}{\frac{8xz}{y}}$ 17.   18. $\left(\frac{-16}{5}\right) \cdot \sqrt{\frac{2}{5}} + \frac{\frac{64}{25}}{2 \cdot \sqrt{\frac{2}{5}}}$

Výsledky kapitoly I

1. $24n^9$ 2. 64   3. $\left(\frac{4}{3}\right)^4$ 4. $\frac{1250x^4y^2}{ab^3}$, $abxy \neq 0$ 5. $\frac{a+b}{a-b}$, $x \neq 0, a-b \neq 0$
 6. $\frac{1}{x}$, $x \neq 0, x \neq 1$ 7. $6m + 6n$ 8. $2x - 7y$ 9. $x^2 - 4$ 10. $12n - 9$ 11. $\frac{133x}{36}$
 12. $\frac{1}{b}$, $b \neq 0, b \neq \pm 1$ 13. pq , $p \neq 0, q \neq 0, p+q \neq 0$ 14. $\frac{x}{x^2-1}$, $x \neq \pm 1, x \neq 2$
 15. $-\frac{5}{8}$ 16. $\frac{3}{4z^2}$, $xyz \neq 0$ 17. $\frac{b-4}{b-5}$, $b \neq 3, b \neq 5, b \neq 6$ 18. 0

II. Rovnice lineární, kvadratické, kubické, s absolutní hodnotou

Řešte dané rovnice a proveďte zkoušku.

19. $3(4-x) - 6(3-2x) = 2x - 27$ 20. $\frac{t}{2} - \frac{t+5}{3} = \frac{t-3}{2} - \frac{t-2}{3}$
 21. $\frac{y+5}{10} - \frac{y-4}{8} = 1$ 22. $\frac{25x+6}{15} - (x-1) = \frac{2x}{3} + \frac{7}{5}$
 23. $5 + \frac{3}{3u-12} = \frac{5-u}{u-4}$ 24. $|2x-7| + |2-x| = 3$

Řešte dané rovnice a proveďte zkoušku:

25. $x^2 + 5x = 0$ 26. $(3x+1)(x-\sqrt{5}) = 0$ 27. $(3-\lambda)^2 + 4 = 0$
 28. $x^3 - 4x^2 + 5x = 0$ 29. $3x^2 \cdot x - (x^3 + 16) = 0$ 30. $(3-\lambda)(3+\lambda) - 4 = 0$
 31. $(1-\lambda)(-1-\lambda) + 5 = 0$ 32. $(2x+3)x - (x^2 + 3x + 9) = 0$

Výsledky kapitoly II

19. $x = -3$ 20. Nemá řešení   21. $y = 0$ 22. $x \in \mathbb{R}$ 23. Nemá řešení, neboť $4 \notin D$
 24. $x_1 = 2, x_2 = 4$ 25. $x_1 = 0, x_2 = -5$ 26. $x_1 = -\frac{1}{3}, x_2 = \sqrt{5}$ 27. $\lambda_{1,2} = 3 \pm 2i$
 28. $x_1 = 0, x_{2,3} = 2 \pm i$ 29. $x = 2$ 30. $x_{1,2} = \pm\sqrt{5}$ 31. $\lambda_{1,2} = \pm 2i$ 32. $x_{1,2} = \pm 3$

III. Funkce

Předpokládá se znalost definičních oborů, grafů a základních vlastností "elementárních" funkcí (funkce mocninná, lineární, kvadratická, absolutní hodnota, lineární lomená, odmocnina, exponenciální, logaritmická, goniometrické)

Určete definiční obor dané funkce $y = f(x)$:

$$\begin{array}{llll} \mathbf{33.} & y = 3x - 5 & \mathbf{34.} & y = 4x^7 - 5x^3 + \frac{3}{2}x - 8 & \mathbf{35.} & y = \frac{x^3 - 8}{x} & \mathbf{36.} & y = \frac{x^2 - 4}{x^2 + 4} \\ \mathbf{37.} & y = \frac{2x - 3}{x^2 + 2x - 3} & \mathbf{38.} & y = \sqrt{5 - 3x} & \mathbf{39.} & y = \frac{x - 2}{\sqrt{x + 5}} & \mathbf{40.} & y = \frac{3x}{\sqrt{2 - x^2}} \\ \mathbf{41.} & y = 100x^{-7} & \mathbf{42.} & y = (x + 2)^{1/x} & \mathbf{43.} & y = \sqrt{1 - |x|} & \mathbf{44.} & y = \sqrt{\sin x} \\ \mathbf{45.} & y = \ln(x^2 - 1) & \mathbf{46.} & y = \ln(x^2 + 2x + 3) & \mathbf{47.} & y = \frac{x}{\ln x} \end{array}$$

Určete hodnoty logaritmické funkce:

$$\mathbf{48.} \ln 1 \quad \mathbf{49.} \ln 0 \quad \mathbf{50.} \ln \quad \mathbf{51.} \ln \sqrt[3]{\quad} \quad \mathbf{52.} \ln \left(\frac{1}{2} \right) \quad \mathbf{53.} \ln(-2)$$

Určete logaritmus daného výrazu při daném základu z

$$\mathbf{54.} V = \frac{1}{3} \pi r^2 v, z = 5 \quad \mathbf{55.} y = \sqrt[3]{\frac{b^2}{4}}, z = 4 \quad \mathbf{56.} T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{2g}}, z = e \quad \mathbf{57.} y = \frac{a^2}{x\sqrt{y}}, z = a$$

Určete výraz V , je-li dán jeho logaritmus

$$\begin{array}{ll} \mathbf{58.} & \ln V = \ln 4 - \ln 3 + \ln \pi + 3 \ln r \quad \mathbf{59.} \log_2 V = 3 \log_2 x + (n + 3) \log_2 y - 3 \\ \mathbf{60.} & \log_a V = \frac{3}{4} \log_a(x + 2) - 2 \log_a y \quad \mathbf{61.} \log_5 V = 2 \log_5(x - 2) + 3 \log_5(x + 2) - 2 \log_5(x^2 - 4) \end{array}$$

Výsledky kapitoly III

$$\begin{array}{llllll} \mathbf{33.} & x \in \mathbb{R} & \mathbf{34.} & x \in \mathbb{R} & \mathbf{35.} & x \in \mathbb{R} - \{0\} & \mathbf{36.} & x \in \mathbb{R} & \mathbf{37.} & x \in \mathbb{R} - \{1, -3\} & \mathbf{38.} & x \in (-\infty, 5/3) \\ \mathbf{39.} & x \in (-5, +\infty) & \mathbf{40.} & x \in (-\sqrt{2}, +\sqrt{2}) & \mathbf{41.} & x \in \mathbb{R} & \mathbf{42.} & x \in \mathbb{R} - \{0\} & \mathbf{43.} & x \in (-1, 1) \\ \mathbf{44.} & \text{sjednocení intervalů } \langle 2k\pi, \pi + 2k\pi \rangle, k \in \mathbb{Z} & \mathbf{45.} & x \in (-\infty, -1) \cup (1, +\infty) & \mathbf{46.} & x \in \mathbb{R} \\ \mathbf{47.} & x \in (0, 1) \cup (1, +\infty) & \mathbf{48.} & 0 & \mathbf{49.} & \text{není definován} & \mathbf{50.} & 1 & \mathbf{51.} & 1/3 & \mathbf{52.} & -2 & \mathbf{53.} & \text{není definován} \\ \mathbf{54.} & \log_5 V = \log_5 \pi + 2 \log_5 r + \log_5 v - \log_5 3 & \mathbf{55.} & \log_4 y = \frac{2}{3} \log_4 b - \frac{1}{3} \\ \mathbf{56.} & \ln T = \ln 2 + \ln \pi + \frac{1}{2}(\ln l - \ln 2 - \ln g) & \mathbf{57.} & \log_a y = 2 - \log_a x - \frac{1}{2} \log_a y \\ \mathbf{58.} & V = \frac{4}{3} \pi r^3 & \mathbf{59.} & V = \frac{x^3 y^{n+3}}{8} & \mathbf{60.} & V = \sqrt[4]{(x+2)^3/y^2} & \mathbf{61.} & V = \frac{(x-2)^2(x+2)^3}{(x^2-4)^2} = x+2 \end{array}$$

IV. Rovnice exponenciální, logaritmické, s odmocninami

Řešte dané rovnice a proveďte zkoušku.

$$\begin{array}{llllll} \mathbf{62.} & 3^x = 81 & \mathbf{63.} & \left(\frac{1}{4} \right)^x = 16 & \mathbf{64.} & 2^x = -8 & \mathbf{65.} & 2011^x = 1 & \mathbf{66.} & x = \frac{1}{-} \\ \mathbf{67.} & \sqrt{128} = 8^x & \mathbf{68.} & \left(\frac{3}{2} \right)^x = \frac{8}{27} & \mathbf{69.} & 5^{x^2-2} \cdot 5^{3x+4} = 1 & \mathbf{70.} & x^{2x} + 3x^x - 4^x = 0 \\ \mathbf{71.} & (5x - 1)^x + 5^x = 0 & \mathbf{72.} & \frac{1}{x} + x^{\frac{1}{x}} \left(-\frac{1}{x^2} \right) = 0 \\ \mathbf{73.} & \ln x = 0 & \mathbf{74.} & \ln x = 1 & \mathbf{75.} & \ln x = 3 & \mathbf{76.} & \ln x + 1 = 0 & \mathbf{77.} & \ln(\sqrt{x}) = -2 \\ \mathbf{78.} & \ln(x + 1) = 0 & \mathbf{79.} & 2 \ln x - 1 = 0 & \mathbf{80.} & 2x + 3x \ln x = 0 & \mathbf{81.} & \ln(x^2 - 3) = 0 \\ \mathbf{82.} & \frac{\sqrt{x}}{2} - 1 = 0 & \mathbf{83.} & \sqrt{3x + 4} = x & \mathbf{84.} & \frac{1}{\sqrt{2x - 3}} - 1 = 0 & \mathbf{85.} & \frac{1}{\sqrt{x^2 + 3x + 5}} = \frac{1}{3} \end{array}$$

Výsledky kapitoly IV

62. $x = 4$ 63. $x = -2$ 64. nemá řešení 65. $x = 0$ 66. $x = -1$ 67. $x = 7/6$
68. $x = -3$ 69. $x_1 = -1, x_2 = -2$ 70. $x_1 = 1, x_2 = -4$ 71. $x = -\frac{4}{5}$ 72. $x = 1$
73. $x = 1$ 74. $x = 75$ 75. $x = 3$ 76. $x = -1 = 1/$ 77. $x = \frac{1}{4}$ 78. $x = 0$
79. $x = \sqrt{\quad}$ 80. $x = \frac{1}{\sqrt[3]{2}}$ 81. $x = \pm 2$ 82. $x = 4$ 83. $x = 4$, ($x = -1$ nevyhovuje)
84. $x = 2$ 85. $x_1 = 1, x_2 = -4$

V. Nerovnice lineární, kvadratické, s absolutní hodnotou

Řešte dané nerovnice:

86. $2 - 3x \geq 4$ 87. $\frac{4x - 3}{5} < \frac{3x - 4}{2} - \frac{2x - 5}{3}$ 88. $x^3 - 1 > 0$
89. $x^2 - 4 \geq 0$ 90. $x^2 + \frac{7}{2}x - 2 \geq 0$ 91. $2x^2 + 5x < 0$
92. $x^2 - 2x + 5 < 0$ 93. $x^2 + 1 > 0$ 94. $|x - 3| < 2$
95. $|x - 3| < 0$ 96. $|3x + 2| \leq 1$ 97. $|x - 1| < |x - 3|$
98. $\left| \frac{x + 1}{x - 1} \right| \leq 1$ 99. $\frac{3}{x - 3} < 0$ 100. $\frac{x + 2}{2x - 1} \leq 1$

Výsledky kapitoly V

86. $x \in (-\infty, -2/3)$ 87. $x \in (-8, +\infty)$ 88. $x \in (1, +\infty)$ 89. $x \in (-\infty, -2) \cup (2, +\infty)$
90. $x \in (-\infty, -4) \cup (1/2, +\infty)$ 91. $x \in (-5/2, 0)$ 92. $\emptyset$ 93. $x \in \mathbb{R}$ 94. $x \in (1, 5)$
95. $\emptyset$ 96. $x \in (-1, -1/3)$ 97. $x \in (-\infty, 2)$ 98. $x \in (-\infty, 0)$ 99. $x \in (-\infty, 3)$
100. $x \in (-\infty, 1/2) \cup (3, +\infty)$

VI. Nerovnice exponenciální a logaritmické

Řešte dané nerovnice:

101. $5^x \leq 625$ 102. $\left(\frac{3}{5}\right)^x < \frac{125}{27}$ 103. $\left(\frac{1}{2}\right)^x \geq 8$ 104. $x + x^x > 0$
105. $\ln x < 0$ 106. $\ln x \geq 1$ 107. $\ln(x + 4) \leq 0$ 108. $x \ln x + 2x \geq 0$

Výsledky kapitoly VI

101. $x \in (-\infty, 4)$ 102. $x \in (-3, +\infty)$ 103. $x \in (-\infty, -3)$ 104. $x \in (-1, +\infty)$
105. $x \in (0, 1)$ 106. $x \in (, +\infty)$ 107. $x \in (-4, -3)$ 108. $x \in (1/2, +\infty)$

VII. Goniometrické funkce

Upravte (zjednodušte) dané výrazy. Určete, pro jaká x mají smysl.

109. $\frac{\cos^2 x}{1 + \sin x}$ 110. $x + \frac{\sin x}{1 + \cos x}$ 111. $\frac{1}{1 + 2^x} + \frac{1}{1 + 2^{-x}}$

Najděte řešení daných goniometrických rovnic:

112. $\sin^2 x - \sin x = 0$ 113. $\cos^2 x - \sin^2 x = 1$ 114. $\sin 2x = x$

Výsledky kapitoly VII

109. $1 - \sin x, x \neq \frac{3}{2}\pi + 2k\pi, k \in \mathbb{Z}$ 110. $\frac{1}{\sin x}, x \neq k\pi, k \in \mathbb{Z}$ 111. $1, x \neq k\frac{\pi}{2}, k \in \mathbb{Z}$
112. $x = k\pi, x = \frac{\pi}{2} + 2k\pi, k \in \mathbb{Z}$ 113. $x = k\pi, k \in \mathbb{Z}$ 114. $x = \frac{\pi}{2} + k\pi, x = \frac{\pi}{4} + k\frac{\pi}{2}, k \in \mathbb{Z}$

VIII. Komplexní čísla

Upravte na tvar $a + bi$:

115. 3^3 116. 4^4 117. 5^{-6} 118. $(3 + 7)$ 119. $(2 + 3)(3 - 4)$
120. $(3 - 2)^2$ 121. $(-2 + 3)(-2 - 3)$ 122. $(2 - 3)(1 + 4) - (2 + 3)(1 - 4)$

Určete absolutní hodnotu (velikost) komplexního čísla:

123. $z = 3 + 4i$ 124. $z = 4 - 3i$ 125. $z = -3$ 126. $z = -\frac{1}{2} + \frac{\sqrt{3}}{2}i$
127. $z = -1 + \frac{1}{2}i$ 128. $z = \frac{\sqrt{6} - \sqrt{2}}{4} - \frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{4}i$ 129. $z = \cos x + \sin x$, $x \in \mathbb{R}$

Výsledky kapitoly VIII

115. $-$ 116. 1 117. $+1$ 118. $3 - 7$ 119. $18 +$ 120. $5 - 12$ 121. 13 122. 10
123. $|z| = 5$ 124. $|z| = 5$ 125. $|z| = 3$ 126. $|z| = 1$ 127. $z = \frac{\sqrt{5}}{2}$ 128. $|z| = 1$ 129. $|z| = 1$

IX. Analytická geometrie v rovině

130. Napište parametrický, obecný a směrnicový tvar rovnice přímky, která prochází body $A = [5, 2]$, $B = [9, 4]$. Načrtněte obrázek.

Určete a načrtněte kuželosečky, které jsou dány následujícími rovnicemi.

131. $x = y^2 - 3$ 132. $x^2 + 2y^2 - 4x + 4y + 2 = 0$
133. $x^2 + y^2 + 6y - 3 = 0$ 134. $x^2 - 4y^2 - 6x + 8y - 11 = 0$

Načrtněte rovinný obrazec D, který je omezen danými křivkami nebo je zadán nerovnicemi:

135. $x + y \leq 1$, $x + 1 \geq y \geq 0$ 136. $y \geq 0$, $y \leq 2 - x$, $x \geq y^2$
137. $2x + 2y = 5$, $xy = 1$ 138. $x^2 + y^2 \leq 4x$, $y \geq 0$

Výsledky kapitoly IX

130. $x = 5 + 4t$, $y = 2 + 2t$, $t \in \mathbb{R}$; $x - 2y - 1 = 0$; $y = \frac{1}{2}x - \frac{1}{2}$

131. parabola, osa v ose x , vrchol $V = [-3, 0]$, otevřená doprava

132. elipsa $S = [2, -1]$, $a = 2$, $b = \sqrt{2}$ 133. kružnice $S = [0, -3]$, $r = \sqrt{12}$

134. hyperbola $S = [3, 1]$, $a = 4$, $b = 2$ 135. rovnoramenný trojúhelník nad osou x , souměrný podle osy y

136. "křivočarý" trojúhelník v prvním kvadrantu ohraničený dvěma úsečkami a částí paraboly

137. obrazec ohraničen v prvním kvadrantu úsečkou a rovnoosou hyperbolou

138. posunutý půlkruh v prvním kvadrantu, $S = [2, 0]$

X. Aritmetická posloupnost, geometrická posloupnost

Při zadaných údajích v aritmetické posloupnosti určete požadované hodnoty:

139. $a_1 = 6$, $s_{10} = 195$, $d = ?$, $a_5 = ?$ 140. $a_1 + a_5 = 16$, $a_3 + a_4 = 19$, $d = ?$, $s_5 = ?$
141. $s_5 = s_6 = 60$, $d = ?$, $a_1 = ?$ 142. $a_2 = 4$, $a_6 = -2$, $d = ?$, $a_{10} = ?$

Při zadaných údajích v geometrické posloupnosti určete požadované hodnoty:

143. $q = 2$, $a_5 = 24$, $a_1 = ?$, $s_4 = ?$ 144. $a_1 = 3$, $a_4 = 24$, $q = ?$, $a_5 = ?$
145. $a_4 = -8/3$, $a_6 = -32/3$, $q = ?$, $a_1 = ?$ 146. $a_1 = 512$, $q = 1/2$, $a_n = 4$, $n = ?$, $s_n = ?$

Výsledky kapitoly X

140. $d = 3$, $a_5 = 18$ 141. $d = 3$, $s_5 = 40$ 142. $a_1 = 20$, $d = -4$ 143. $d = -3/2$, $a_{10} = -8$

144. $a_1 = 3/2$, $s_4 = 45/2$ 145. $q = 2$, $a_5 = 48$ 146. $q = 2$, $a_1 = -1/3$ nebo $q = -2$, $a_1 = 1/3$

147. $n = 8$, $s_8 = 1020$

Literatura:

- [1] J. Černý a kol.: **Matematika - přijímací zkoušky na ČVUT**. Nakladatelství ČVUT Praha, 2007
[2] J. Petáková: **Matematika - Příprava k maturitě a k přijímacím zkouškám na VŠ**. Prometheus, Praha 1997

- [3] J.Neustupa: **Matematika I.** Skriptum Strojní fakulty. Nakladatelství ČVUT, Praha 2017 (též starší vydání 2010,...)
- [4] L.Samková: **Sbírka příkladů z matematiky.** Fak. architektury, Nakladatelství ČVUT, Praha 2002
- [5] J.Polák: **Přehled středoškolské matematiky.** Prometheus, Praha 2016